

DONAȚIA „GENERAL RAOUL M. HALUNGA”.

BREVETE DE DECORAȚII ȘI FOTOGRAFII CU FAMILIA REGALĂ

Cătălin PUNGĂ

În permanenta dificultate financiară pe care o traversează instituțiile muzeale, obținerea de donații, colectarea de pe teren sau cercetările arheologice au rămas singurele modalități prin care acestea își pot spori patrimoniul. O astfel de donație a fost făcută către Muzeul de Istorie a Moldovei din Iași, de domnul Mircea Halunga din București. Această donație constă într-un număr de obiecte care au aparținut generalului *post-mortem* Raoul Halunga (1893-1941). Înregistrată de Muzeul de Istorie a Moldovei la data de 21 septembrie 2001, prin decizia nr. 4621, la nr. inv. 18111-18124 și la nr. inv. 20 653-20 669, donația cuprinde brevete de decorații primite de Raoul Halunga de-a lungul carierei sale de excepție, precum și fotografii inedite ale Familiei Regale a României, împreună cu un anturaj format din ofițeri, între care și Raoul Halunga, făcute la Predeal, în perioada 1928-1933. Aceste câteva obiecte contribuie la întregirea biografiei unui reprezentant al elitei militare românești care a luptat cu eroism în cele două războaie mondiale din secolul al XX-lea.

Raoul Halunga s-a născut la 15 decembrie 1893, la Piatra Neamț. El era descendentul unei vechi familii, atestată documentar încă din secolul al XVII-lea, ce își afirma originile genoveze. Numele Halunga pare a fi fost, într-adevăr, de origine italiană, derivat de la patronimul Langa, și este prezent în documente din secolul al XVII-lea, în localități din Bucovina și nordul Moldovei. Tradiția familiei vorbește însă despre un strămoș „constructor de cetăți“, care ar fi fost împământenit în Codrii Cosminului, locul mării victorii a lui Ștefan cel Mare împotriva oștii regale poloneze (1497). Ipoteza pare a fi plauzibilă dacă se are în vedere prezența numelui „Halunga” în localități din zona Dorohoi, Cernăuți și Storojineț¹. La Piatra Neamț, localitate unde s-a născut Raoul Halunga, numele era atestat în anul 1850, când întâlnim pe Emanoil, sau Manoil Halunga cel mai probabil strămoș al generalului, profesor la origine².

Carierea militară a lui Raoul M. Halunga a început la data de 1 octombrie 1913, când a fost admis la Școala Miliară de Infanterie și Administrație. El a absolvit cursurile acestei instituții la 13 iunie 1915. Proaspătul absolvent, înaintat la gradul de sublocotenent, a intrat în rândurile Regimentului 6 „Mihai Viteazul”³, fiind unul din cei 51 de membri ai corpului

¹ Mircea Halunga, *Originea patrimoniului Halunga (nordul Moldovei)*, în « Fonetica și dialectologie », vol. 22-23, 2003-2004, p.355-356.

² Despre comemorarea lui Manoil Halunga, vezi „Apostolul”, Revistă lunară științifică și educativă, an VI, 1940, nr. 7-9 (iulie-septembrie), Școala Normală de Învățători, Piatra-Neamț.

³ Unitatea a fost înființată la 1/13 iulie 1873, iar prin Înaltul decret nr. 2329 din 13/24 iulie 1891, a primit numele de Regimentul „Mihai Viteazul” Nr. 6.

ofițeresc. De reținut este faptul că o mare parte din cariera generalului Halunga se leagă de istoria acestui regiment de elită al Armatei Române.

În anul 1914 a izbucnit Primul Război Mondial la care România a decis să participe efectiv după doi ani de neutralitate. Intrat în subordinea Diviziei 4 infanterie, Regimentul „Mihai Viteazul” a participat la ofensiva armatelor române în Transilvania, de-a lungul râului Olt, făcând parte din primele trupe românești care au pătruns în orașul Brașov.

În luna septembrie a anului 1916, sublocotenentul Raoul Halunga, care se afla la comanda Secției de Mitraliere, a participat alături de camarazii săi la susținerea unor importante bătălii, precum cea de la 14/27 septembrie, care a avut ca obiectiv ocuparea Făgărașului și cea de la Porumbacu, de lângă Sibiu, din 17 septembrie 1916. La Porumbacu, tânărul ofițer a fost rănit și apoi internat pentru câteva luni în spital. După o perioadă de refacere, acesta a revenit la Regiment unde a primit comanda Companiei 3 Mitraliere. Cu acest prilej, Raoul Halunga a fost decorat, la 16 decembrie 1916, cu ordinul „Coroana României” cu spade, în grad de cavaler, „pentru bravura cu care a condus Secția de mitraliere la atac”⁴.

Mersului războiului a determinat retragerea armatelor române din Ardeal. Trupele Diviziei 4 au fost trimise în refacere la Băicoi. Regimentul 6 „Mihai Viteazul” a fost trimis să apere Valea Prahovei, în contraofensiva din 11/4 octombrie 1916. Din păcate, Armata Română a suferit importante înfrângeri și a fost nevoită să se retragă din Muntenia, în partea nordică a Moldovei.

Regimentul 6 „Mihai Viteazul” nu a fost implicat direct în luptele din Moldova din 1917⁵. Divizia a IV-a era cantonată în zona de operațiuni Galați-Tecuci, în spatele armatelor rusești, având cartierul general la Pechea, cu misiunea de a proteja acest sector. Participarea lui Raoul Halunga la luptele pentru apărarea portului de la Dunăre, în zilele de 7-8 ianuarie 1918, este confirmată de unul din obiectele din patrimoniu al muzeului, un brevet și o plachetă ce i-au aparținut⁶ și care au fost decernate de locuitorii orașului Galați „drept mulțămire” celor care le-au apărat cu tărie orașul „împotriva trupelor rusești răzvrătite”. Izbucnirea revoltei bolșevice, în martie 1917, a creat degringoladă în rândurile trupelor ruse care aderaseră la idealurile leniniste, abandonând lupta și solicitând armatei române permisiunea de a se retrage în Basarabia. Trupele rusești, Divizia a 40-a și Divizia a 12-a, precum și Corpul IV Siberian, corp de elită al armatei ruse, au decis să pornească în marș către Pechea și apoi către Galați, unde erau așteptați de alți soldați ruși, hotărâți să forțeze frontul și să dezerteze. Divizia a 4-a a fost însărcinată cu menținerea frontului pe aliniamentul Galați-Tecuci și cu protejarea populația din zonă de jafurile soldaților ruși.

Alături de puținele trupe românești aflate în oraș, inclusiv pe navele din port, se afla și o companie de mitraliere (condusă, probabil, de locotenentul Raoul Halunga) și 17 infanteriști, trimiși de armată în apărarea orașului, la cererea comandorului Rizea. Aceste trupe au reușit să împiedice capturarea unui depozit în care se aflau 23 de mitraliere și să evite ocuparea orașului, care era supus asediului de artileria rusă de la Movileni, care

⁴ Brevet nr. inventar 18112.

⁵ <http://www.6dorobanti.ro/index.php?article=13&language=ro7>; Constantin Chirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României. 1916-1919*, vol. II, București, 1989, p. 207.

⁶ Nr. Inventar 18113.

bombarda Galațiul și de atacul unor trupe rusești de dincolo de Prut. Divizia a 4-a a intervenit în forță iar trupele rusești, foste aliate, sunt dezarmate și trec Prutul. Alți peste 3000 de soldați se predau trupelor germane aflate la sud de Focșani⁷.

*

Raoul Halunga a urcat treptele ierarhiei militare obținând gradul de căpitan în 1918, maior în 1933⁸, locotenent-colonel în 1935⁹ și colonel, în februarie 1939¹⁰. El a activat în mai multe unități militare, în unele dintre ele având funcții de comandă: Regimentul 2 Artilerie (1925-1926), Divizia 16 Infanterie (1926-1927; 1933-1934), Divizia 4 Infanterie (1927-1929), Corpul 2 Armată (1929-1931), Batalionul 4 Vânători Munte (1931-1933), Corpul Vânătorilor de Munte (1934-1938), Comandamentul Trupelor de Munte (1938-1939) și Șef de Stat major al Corpului 8 Armată (1939-1940)¹¹. În anul 1940 a primit comanda Regimentului 10 Vânători, pe care l-a condus până la moartea sa, în anul 1941.

Informațiile cu privire la participarea lui Raoul Halunga la cea de a doua conflagrație mondială se leagă bineînțeles de calitatea sa de Șef de Stat major al Corpului 8 Armată (1939-1940) și de comandant al Regimentului 10 Vânători.

La 27 iulie 1941 Adolf Hitler a trimis o scrisoare generalului¹² Ion Antonescu, în care a solicitat continuarea cooperării trupelor române și a administrației românești și în campania militară desfășurată în teritoriile de dincolo de malul Nistrului. Patru zile mai târziu Antonescu a acceptat. Armata a 3-a trecuse deja Prutul, la începutul lunii iulie. În luptele grele date pentru forțarea trecerii râului, în zilele de 4 și 5 iulie 1941, regimentul la a cărui comandă se afla Raoul Halunga a pierdut 300 de oameni, morți și răniți. Pentru eroismul său, colonelul Halunga a fost citat pe Ordinul de zi al Diviziei 15 Infanterie.

Despre eroismul lui Raoul Halunga există și alte informații: „Cei ce l-au văzut în război își vor aduce amintite de perioada 22 iunie - 4 iulie, când nu era incursiune fără prezența lui. Doamne, ce pregătire frumoasă a făcut acest om. Ajunseseră incursiunile, într-adevăr, niște jocuri de „du-te, vino“. Nu-i pasă nimănui de glonț, de tun, de avion. Dar ziua de 4 iulie! Ce zi măreață! (trecerea Prutului – n.n.). Cine l-ar fi văzut pe colonelul Halunga pe plajă, fără grade, conducând lucrările podului, urând soldaților săi ce treceau Prutul „sănătate“ ar fi spus că acest om nu are simțământul că se găsește în război, ci este într-o manevră. Și după aceea tot așa a fost el, până la sfârșit. Munca sa pentru făurirea sufletelor ostașilor din regimentul său, prin însuși exemplul persoanei sale, s-a cunoscut curând, căci la trecerea Prutului tot Regimentul său se afla în linia întâi. Pe aceeași linie comandantul Armatei a 4-a, Generalul de Corp de Armată Nicolae Ciupercă, reliefa următoarele în Ordinul de zi nr. 25 bis, din 9 septembrie 1941: „Regimentul 10 Vânători din Divizia 15 Infanterie, de sub comanda colonelului Raoul Halunga, în luptele din zilele de 4, 5 și 6 iulie, la forțarea Prutului și la atacul asupra dealurilor Onești și Sărățeni a făcut minuni de vitejie.

⁷ Constantin Chirișescu, *op. cit.*, p.207-210.

⁸ Nr. Inventar 18118.

⁹ Nr. Inventar 18119.

¹⁰ <http://www.6dorobanti.ro/index.php?article=13&language=ro>

¹¹ *Ibidem*.

¹² Ion Antonescu a fost promovat mareșal o lună mai târziu.

Atacând eroic, a străbătut lunca Prutului, lată de 4-5 km, plină de mlaștini, sub o ploaie torențială și sub focul puternic al artileriei și infanteriei dușmane, reușind, prin ocuparea puternicelor rezistențe inamice de pe dealul Sărățeni-Obilenii Vechi și Corbi, să deschidă întregului corp de armată calea de pătrundere pentru recucerirea Basarabiei. Cei 13 ofițeri, 6 subofițeri și 250 ostași morți și răniți, care și-au vărsat sângele pentru reușita înaltei acțiuni de luptă, arată cu prisosință spiritul de sacrificiu și vitejia fără seamăn a acestui eroic regiment“. Aceleași calități de bun comandant le-a probat colonelul Raoul Halunga în acțiunile desfășurate pentru nimicirea inamicului din zona Ruseși-Manolești și pe căile de acces către Chișinău. La 27 iulie 1941, după trei săptămâni de luptă, subunitățile Regimentului 10 Vânători și comandantul lor au intrat triumfătoare în orașul Tighina. Peste câteva zile, la 1 august 1941, au trecut Nistrul, iar cu începere de la 3 august, au făcut față în zona Sibka, timp de trei zile și două nopți, unor contraatacuri executate de către puternice grupări de forțe sovietice formate din infanterie și tancuri.

Regimentul 10 Vânători, pe care îl comanda Raoul Halunga, a fost antrenat în una din cele mai mari operațiuni militare desfășurate de Armata a 4-a Română (condusă inițial de generalul Nicolae Ciupercă), în contextul luptelor duse de trupele româno-germane în Crimeea, pentru cucerirea orașului-port Odesei. Puternica bază navală și aeriană, de maximă importanță pentru Uniunea Sovietică, Odessa reprezenta o amenințare pentru liniile de comunicație germane angajate în operațiuni militare din peninsula Crimeea. Odessa era și principala bază pentru aprovizionarea Sevastopolului¹³. Orașul-port se afla într-o poziție strategică extrem de favorabilă, fiind în același timp puternic fortificat, și având avantajul superiorității Flotei Sovietice din Marea Neagră (CHF). Apărarea Odesei a fost organizată cu tranșee, șanțuri anti-tanc (AT), cazemate etc., pe mai multe aliniamente. Prima linie, care se întindea pe o lungime de 80 km, era situată la 25-30 km de oraș, a doua linie de apărare se găsea la 6-8 km de oraș și avea aproximativ 30 km lungime. Cea de a treia linie de apărare a fost organizată în interiorul orașului. Diviziile a 25-a și a 95-Rifle, nouă divizii de cavalerie, Divizia Marină 421, Regimentul 54 Pușcași și un regiment de NKVD, în total 34500 soldați și 240 de piese de artilerie aveau misiunea de a apăra orașul. La acestea s-a adăugat sprijinul aerian asigurat de către IAP 69, două escadroane de hidroavioane, un escadron de bombardier, o escadrilă Il-2 (42 OShAE) și bombardiere din Crimeea și Nikolaev.

Operațiunea strict românească a avut drept obiectiv, într-o primă etapă (1-14 august 1941), trecerea Nistrului și ocuparea căilor de acces către oraș. Pe 3 august, Corpul 5 al Armatei a 4-a, comandată de generalul Nicolae Ciupercă, alcătuit din Divizia 15 Infanterie și Brigada 1 Cavalerie, a continuat ofensiva și a forțat trecerea între Tighina și Dubăsari. Regimentul 10 Vânători se afla în zona Sibka, din Ucraina, ducând lupte grele împotriva armatei sovietice. În zilele de 3/5 august regimentul a dat șapte contraatacuri, dar a pierdut din pozițiile de luptă precum și peste 200 de soldați uciși sau răniți. Eroismul i-a fost răsplătit cu citarea în ordinul de zi al Diviziei. La data de 8 august, Marele Stat Major român

¹³[http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/B%C4%83t%C4%83lia_de_la_Odessa_\(14_august_%E2%80%93_16_octombrie_1941\)](http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/B%C4%83t%C4%83lia_de_la_Odessa_(14_august_%E2%80%93_16_octombrie_1941)); George Marcu (coord.), *Enciclopedia bătațiilor din istoria românilor*, Editura Meronia, București, 2011.

a emis directiva Operativă No. 31 care prevedea că Armata a 4-a trebuia să învingă dușmanul între râul Nistru și Banca Tiligulskiy și să ocupe Odessa.

Străpungerea primei linii de apărare s-a realizat între 15-24 august, trupele române reușind să depășească rezistența Armatei de Litoral (sovietice). Regimentul condus de colonelul Halunga a luptat în această etapă între limanurile Adjealâk-Adjialischi, în zona Odessa, împotriva unor forțe sovietice superioare, reușind, cu eroism, să obțină victorii însemnate. Succesul nu a putut fi consolidat, în condițiile lansării unor puternice contraatacuri sovietice, care beneficiau de libertatea acțiunilor pe mare.

Înaintarea trupelor române a continuat. După unele surse, la 22 august 1941, după altele 28 august 1941¹⁴, în timpul unui puternic atac al Armatei române, care nu reușise a înainta decât 1 km în inima orașului, colonelul Halunga a fost ucis de explozia unui obuz sovietic, în apropiere de Bujalik. Cert este că a fost decorat, la 17 octombrie 1941, cu Ordinul „Mihai Viteazul“, clasa a III-a, pentru forțarea râului Prut¹⁵ și înaintat *post-mortem* la gradul de general de brigadă la data de 16 mai 1942. Ordinul a fost conferit „*pentru curajul și spiritul de sacrificiu de care a dat dovadă pe câmpul de luptă, în special în luptele pentru forțarea Prutului, unde Regimentul său a deschis calea întregului Corp de Armată și la Buldinovca, unde timp de 6 zile prin atacuri și contraatacuri cauzează mari pierderi inamicului. La 28 august la Bujalik (Ucraina) cade lovit de un obuz*”.

Orașul a fost ocupat de forțele române în 16 octombrie 1941. Numărul prizonierilor sovietici s-a ridicat la 6363 militari, dublat de pierderi importante de armament și echipamente militare. În același timp, din totalul de circa 340 000 de militari angajați de România în bătălia Odessei, au murit 17729, 63345 au fost răniți și 11471 au fost dați dispăruți.

Consecințele victoriei de la Odessa s-au reflectat în slăbirea semnificativă a capacității sovietice de apărare a Crimeii, permițând, totodată, accelerarea ofensivei germane, care va anihila o importantă grupare sovietică lângă Kiev. Victoria românilor la Odessa a fost cea mai mare victorie militară românească pe frontul de răsărit, din cel de-al Doilea Război Mondial.

*

Familia trebuie să fi dat dovadă de mult curaj și devotament față de memoria colonelului Raoul Halunga, pentru a păstra aceste dovezi de vitejie de pe frontul de răsărit, în timpul regimului comunist (1947-1989). Donația Halunga către Muzeul de Istorie din Iași conține doar brevetele decorațiilor. În prezent, nu se știe unde se păstrează decorațiile propriu-zise. Din punct de vedere muzeografic, despărțirea decorațiilor de brevete este un fapt nepotrivit, cele două categorii de piese trebuind să fie păstrate împreună, așa cum au fost conferite. Brevetele „personalizează” decorațiile, le atașează o poveste și le conferă o valoare în plus acestora. Fiind vorba despre o donație și nu despre o achiziție, Muzeul nu a putut emite pretenții suplimentare, mulțumindu-se cu partea documentară.

¹⁴http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Raoul_Halunga; *Armata română și patrimoniul național*, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010.

Vezi: http://www.realitateamedia.ro/index.php?option=com_content&task=view&id=3407&Itemid=38

¹⁵ Nr. Inventar 18 121.

Pentru participarea pe frontul primului război mondial sublocotenentul Raoul Halunga a primit Ordinului „Coroana României” cu spade în grad de cavaler, acordat pentru bravura cu care a condus Secția de mitraliere, la atac, în ziua de 17 septembrie 1916. Este vorba despre o decorație pentru militari, dobândită pe câmpul de luptă, pentru fapte de arme deosebite. Brevetul decorație se păstrează la Muzeul de Istorie a Moldovei din Iași.

În legătură cu același război, Raoul Halunga a mai primit două decorații, a căror brevete se regăsesc în această donație. Prima este „Crucea comemorativă a războiului 1916-1918” cu baretele «Ardeal 1919»¹⁶, conferită prin Înalt Decret regal, nr. 1744, la 7 iulie 1918¹⁶. Bareta «Ardeal 1919» arată că tânărul ofițer a participat și la ultima parte a războiului, când trupele române remobilizate au pătruns în Ardeal pentru sprijinirea deciziei de unire cu țara luată de Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia; mai mult, este posibil ca Raoul Halunga să fi participat și la expediția din Ungaria, din 1919, pentru înlăturarea guvernului comunist de la Budapesta, al lui Bela Kun. Cealaltă decorație primită după restabilirea păcii este medalia „Victoria în războiul pentru civilizațiune”, conferită prin Înalt Decret nr. 3390, din 20 iulie 1921¹⁷. Aceste două decorații nu răsplăteau fapte de arme deosebite, ci au fost conferite, în principiu, tuturor participanților la Marele Război, care au luptat în tabăra câștigătoare.

Interesantă este și diploma „Apărătorilor orașului Galați, împotriva trupelor rusești răzvrătite” (8 ianuarie 1918); această diplomă este însoțită de o plachetă de bronz, care poartă o inscripție asemănătoare. Distincția era oferită însă nu de Statul român, ci de Primăria Galaților.

Pentru activitatea depusă ca ofițer al Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul”¹⁸, căpitanul Raoul Halunga a primit mai multe ordine și decorații, în varianta *pentru militari, în timp de pace*: Ordinul „Steaua României” în grad de cavaler, la data de 18 mai 1924¹⁹; Ordinul „Coroana României” în grad de ofițer, conferit prin Înalt ordin nr. 4861 la 19 ianuarie 1931²⁰; „Semnul onorific pentru serviciul militar de 25 de ani” împliniți în martie 1935²¹.

Printre acestea se află și brevetul unei distincții aniversare: „Medalia Peleş”, emisă 1933 acordată maiorului Raoul Halunga din Batalionul 4 Vânători de Munte. Aceasta era o distincție onorifică, instituită cu prilejul jubileului construirii Castelului Peleş de la Sinaia.

Două dintre brevete, ambele din 1931, amintesc de merite speciale ale lui Raoul Halunga către Biserică: „Răsplata muncii pentru biserică”, cl. I, București, 1931²²; comandor

¹⁶ Brevet, nr. inv.18111.

¹⁷ <http://www.6dorobanti.ro/index.php?article=13&language=ro>

¹⁸ Prin Decretul Regal nr. 2192 din 19 iunie 1930, Regimentul de Infanterie nr. 6 „Mihai Viteazul” a primit numele de Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul”. Decretul Regal nr. 3324 din 20 septembrie 1930 stabilea că regele Carol II va deveni proprietarul Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul”. Aceasta a fost prima unitate românească dotată cu puști și mitraliere ZB în 1939. Regimentul a luptat pentru eliberarea Basarabiei și a fost decorat cu ordinul „Mihai Viteazul” cls. III pentru eroism și spirit de sacrificiu.

¹⁹ Nr. Inventar 18115.

²⁰ Nr. Inventar 18117.

²¹ Nr. Inventar 18119.

²² Nr. Inventar 18116. Medalia „Răsplata Muncii pentru biserică” a fost instituită prin Decretul Regal 2804, din 14 iulie 1906, fiind destinată mai ales clericilor, dar a fost acordată și *mirenilor*, „care vor fi adus servicii însemnate pentru buna stare morală, religioasă, economică și socială, prin scrieri religioase, donațiuni

al „Ordinul „Sfântului Mormânt” („Ordre du Saint Sepulcre Ortodoxe”), Ierusalim, 1 iulie 1931. Nu deținem informații privitoare la meritele pentru care i-au fost conferite aceste două distincții.

De importanță deosebită sunt brevetele unor decorații primite de Raoul Halunga în cel de-al doilea Război Mondial, pentru fapte de arme pe frontul de Est: Ordinul „Steaua României” în grad de ofițer, primit la 1 iunie 1940, pe când a primit comanda Regimentului 10 Vânători. De departe, cel mai însemnat brevet este cel al „Ordinului Mihai Viteazul” cls. III-a, *post-mortem*, 17 octombrie 1941. Era cel mai înalt ordin de război, conferit doar ofițerilor, pentru fapte excepționale săvârșite pe câmpul de luptă.

Fotografiile din această donație sunt și ele de un interes mai general. Două dintre acestea sunt portrete ale lui Raoul Halunga; acesta poartă la piept decorațiile ale căror brevete au fost donate Muzeului nostru. Portretele pot fi datate tot datorită acestor decorații: prima fotografie, datată 24.01. 1933, pare a fi, totuși, de după 1935, an în care colonelul Halunga a primit Însemnul onorific pentru 25 de ani de serviciu în Armată („Vulturul României”). A doua fotografie este din anii 1940-1941, deoarece colonelul Halunga primise deja Ordinul „Steaua României” în grad de Ofițer, vizibil în fotografie.

Alte fotografii îl prezintă pe Raoul Halunga în prezența membrilor Familiei Regale a României și al unui grup de ofițeri din corpul Vânătorilor de Munte și din regimentul de gardă „Mihai Viteazul”. În mai multe fotografii apare regele Carol II și Mihai I, la vârsta copilăriei. Membrii familiei regale sunt însoțiți de înalți ofițeri și de oficialități. Câteva fotografii înfățișează ceremonii religioase în slujba eroilor.

Potrivit tradiției familiilor regale europene, băieții primeau și educație militară. Ca urmare, regele Mihai a frecventat cursurile mai multor școli militare, prima fiind cea de la Târgoviște, unde efectua exerciții și se familiariza cu mecanismele organizării armatei. În consecință, viitorul rege a primit mai multe grade militare inferioare până la vârsta de 16 ani, când a fost înaintat la gradul de sublocotenent de infanterie și a fost încadrat la Batalionul I Vânători de Munte de la Sinaia. De ziua lui, fiind cunoscută pasiunea sa pentru automobile, guvernul României i-a făcut cadou un automobil, un Jaguar.

Viitorul rege Mihai își petrecea vacanțele în compania mamei sale sau ale tatălui său, Carol al II-lea, de la care a deprins pasiunea pentru vânătoare²³. Fotografiile pe care le reproducem mai jos surprind momente ale unor astfel de evenimente la care îl vedem însoțit de ofițeri de rang înalt, între care se afla și Raoul Halunga²⁴.

Piese ce fac parte din donația Halunga permit ilustrarea în cadrul expoziției muzeale a cel puțin două teme supuse cenzurii în timpul regimului comunist. Este vorba despre cariera unui ofițer în cadrul Armatei Regale Române, dar mai ales despre posibilitatea de a ilustra faptele de arme ale unui ofițer român pe Frontul de Răsărit, antisovietic, temă interzisă timp de decenii.

importante în scopuri pioase și religioase, prin exemplu” („Medalia Răsplata Muncii pentru biserică” în *Ordine, cruci și medalii române. Istoric, legi și regulamente*. Vintilă Ivănceanu, Petre P. Sterescu, Petre Ionescu, C. Tâmpăanu, Imprimeria statului, București, 1927, pp. 141-143).

²³ adevarul.ro/news/societate/regele-mihai-conducea-masina-sase-ani-1_5oabb6c77c42d5a6637fib71/index.html

²⁴ Nr. Inv. 20653-20670

În primul Război Mondial Raoul Halunga participase la apărarea orașului Galați împotriva trupelor sovietice aflate în disoluție și trecuse munții Carpați în Ardeal, pentru sprijinirea Unirii; este posibil ca el să fi participat și în campania de la Budapesta (1919). Rolul jucat de Raoul Halunga la trecerea Prutului, în fruntea Regimentului de Gardă, participarea la campania pentru cucerirea Odesei, au făcut din acesta un personaj indezirabil în perioada comunistă.

Oportunitatea de a activa în cadrul Regimentului de Gardă nr. 6 „Mihai Viteazul”, corp de elită al Armatei Române interbelice, a făcut ca în colecția familiei Halunga să ajungă fotografii, inedite, în care sunt înfățișați membri ai Familiei Regale.

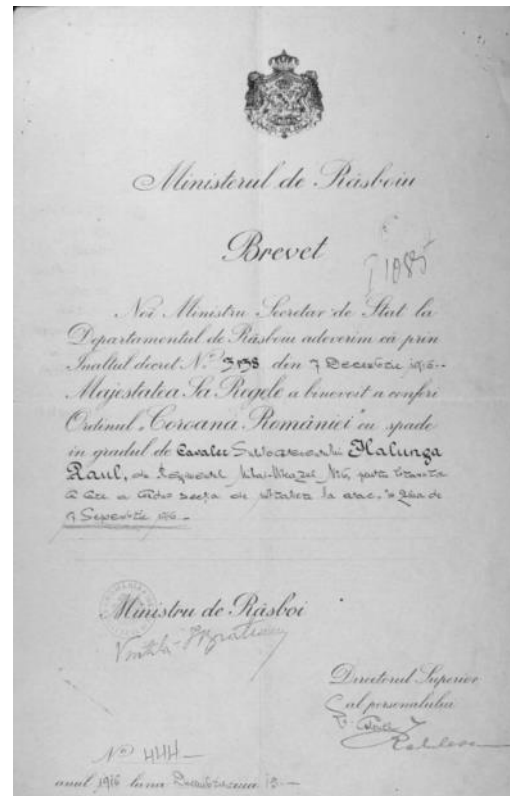
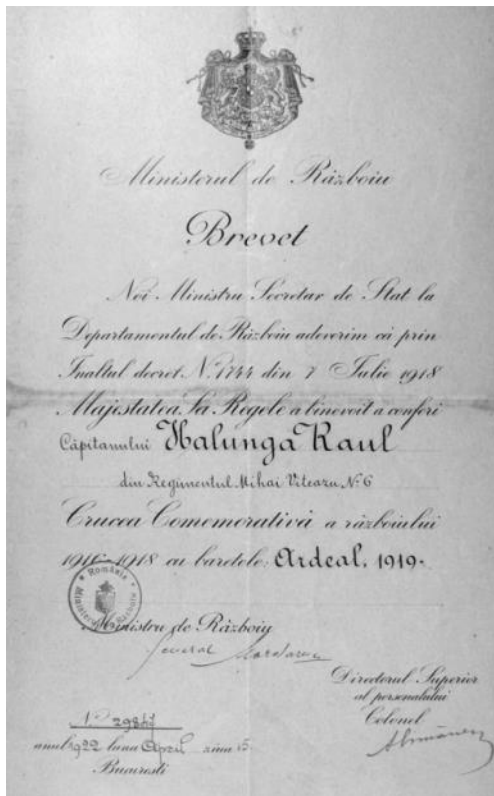
Toate acestea fac din „Donația Halunga” o valoroasă contribuție documentară la sporirea colecțiilor Muzeului de Istorie a Moldovei din Iași. Aceasta oferă un bun suport pentru recuperarea unui fragment de „memorie interzisă” a istoriei noastre recente.

ANEXA

Lista obiectelor din donația Mircea Halunga

- Nr. inv. 18111 - Brevet „Crucea comemorativă a războiului 1916-1918 cu beretele Ardeal 1919”, conferită la 15.04. 1922 sau 7 iulie 1918;
- Nr. inv. 18112 Brevetul ordinului „Coroana României” cu spade în grad de cavaler, acordat sublocotenentului Raoul Halunga din Regimentul „Mihai Viteazul”, nr. 6, „pentru bravura cu care a condus Secția de mitraliere, la atac, în ziua de 17 septembrie 1916;
- Nr. inv. 18113 - Diploma „Apărătorilor orașului Galați, împotriva trupelor rusești răzvrătite”, 8 ianuarie 1918;
- Nr. inv. 18114 - Placheta „Apărătorilor orașului Galați”-1918;
- Nr. inv. 18115- Brevetul Ordinului „Steaua României” în grad de cavaler, pentru căpitanul Raoul Halunga, din Regimentul 6 infanterie, primit la 18 mai 1924;
- Nr. inv. 18116 - Brevet „Răsplata muncii pentru biserică”, cl. I, București, 1931;
- Nr. inv. 18117- Brevetul „Ordinului Coroana României” în grad de ofițer-19 ianuarie 1931;
- Nr. inv. 18118- Brevetul „Medalia Peleş”, 1933 acordată maiorului Raoul Halunga din Batalionul 4 Vânători de Munte;
- Nr. inv. 18119- Brevetul „Semnului onorific pentru serviciul militar de 25 de ani”, acordat locotenent-colonelului Raoul Halunga, la 6 martie 1935;
- Nr. inv. 18120 - Brevet „Steaua României” în grad de ofițer, 1 iunie 1940;
- Nr. inv. 18121- Brevet „Ordinul Mihai Viteazul”, cl. III-a post-mortem, 17 octombrie 1941;
- Nr. inv. 18122 - Portret maiorul Raoul Halunga;
- Nr. inv. 18123- Medalie jubiliară 1892-1893, la logodna Principelui Ferdinand cu Principesa Maria;
- Nr. inv. 18124 - Brevet al Ordinului „Sfântului Mormânt”, 1 iulie 1931;

- Nr. inv. 20653 - Regina Maria, principesa Ileana și câțiva militari între care și Raoul Halunga;
- Nr. inv. 20654 - Voievodul Mihai de Alba Iulia, lângă automobil, la Predeal, 9 ianuarie 1934;
- Nr. inv. 20655- Grup de ofițeri care însoțesc pe Voievodul Mihai la masă, Predeal, 2 februarie 1932;
- Nr. inv. 20656 - Carol al II-lea și un grup de ofițeri superiori, Predeal, 31 ianuarie 1932;
- Nr. inv. 20657 - Grup de ofițeri, Predeal, 2 februarie 1932,
- Nr. inv. 20658 - Regele Carol II și Voievodul Mihai de Alba Iulia și personalități la Predeal, 28 august 1932;
- Nr. inv. 20659 - Ziua Eroilor, slujbă religioasă, Predeal, 8 mai 1932;
- Nr. inv. 20660 – Ceremonie de ziua națională, Mănăstirea Predeal, 10 mai 1932;
- Nr. inv. 20661 - Mihai I însoțit de un grup de opt persoane între care și Raoul Halunga;
- Nr. inv. 20662 - Grup de ofițeri la Predeal, 20 octombrie 1932;
- Nr. inv. 20663 – Căpitanul Raol Halunga, 24 ianuarie 1933;
- Nr. inv. 20664 - Carol II, Mihai I și un grup de ofițeri la Predeal, 28 ianuarie 1933;
- Nr. inv. 20665 - Mihai I cu un grup de ofițeri, Predeal;
- Nr. inv. 20666 - Mihai la Predeal, 1933;
- Nr. inv. 20667 - Raoul Halunga la Predeal, de Ziua Eroilor, 1933 (carte poștală);
- Nr. inv. 20668 - Grup de ofițeri la Predeal;
- Nr. inv. 20669 - Ofițeri și personalități politice, București, 1928.

Nr. inv. 18111 - Brevet „Crucea comemorativă a războiului 1916-1918”.

Nr. inv. 18112 - Brevetul ordinului „Coroana României” cu spade în grad de cavalier.

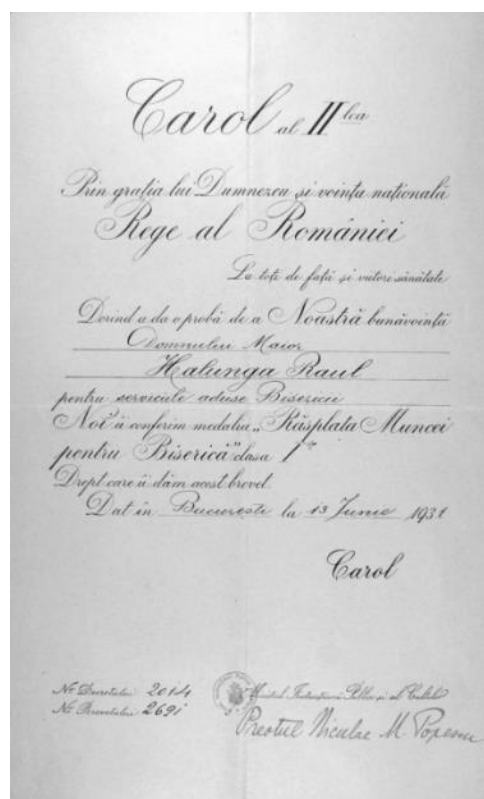
Nr. inv. 18113 - Diploma „Apărătorilor orașului Galați (1918)

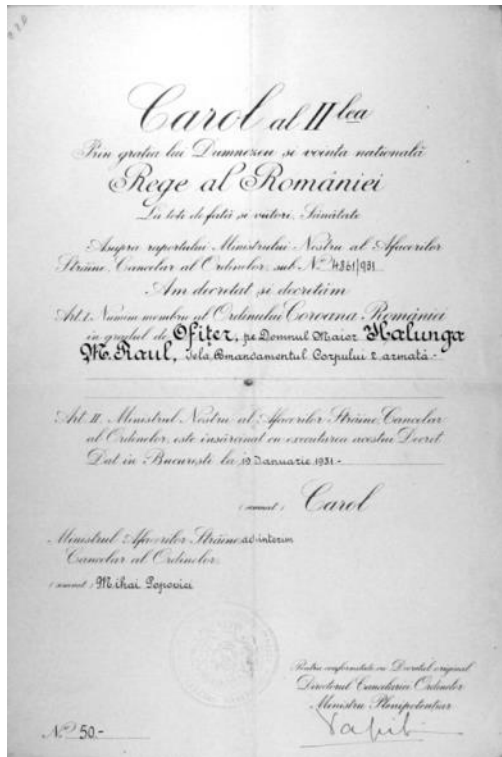
Nr. inv. 18114 - Placheta „Apărătorilor orașului Galați” (1918)

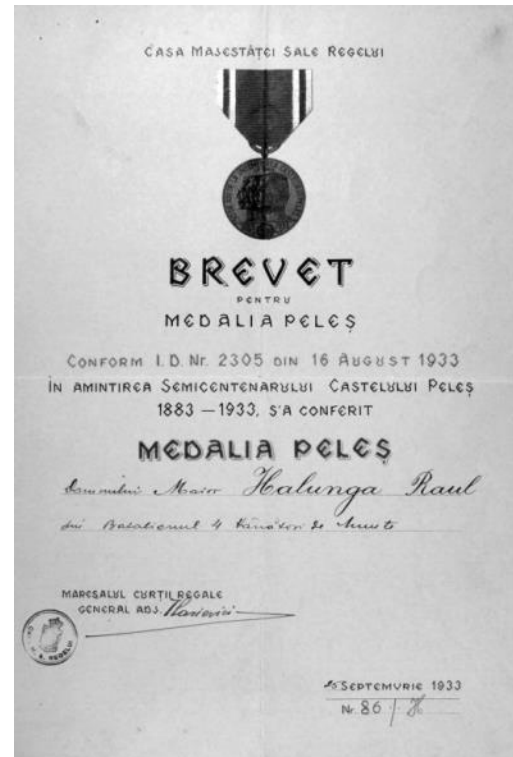
Nr. inv. 18115- Brevetul Ordinului „Steaua României” în grad de cavalier (1924)

Nr. inv. 18116 - Brevet „Răsplata muncii pentru biserică”, cl. I, București (1931)

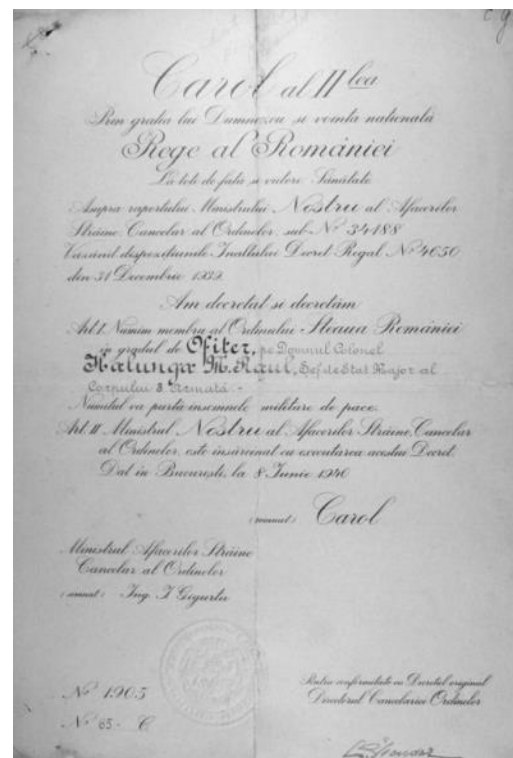
Nr. inv. 18117- Brevetul „Ordinului Coroana României” în grad de ofițer (1931)

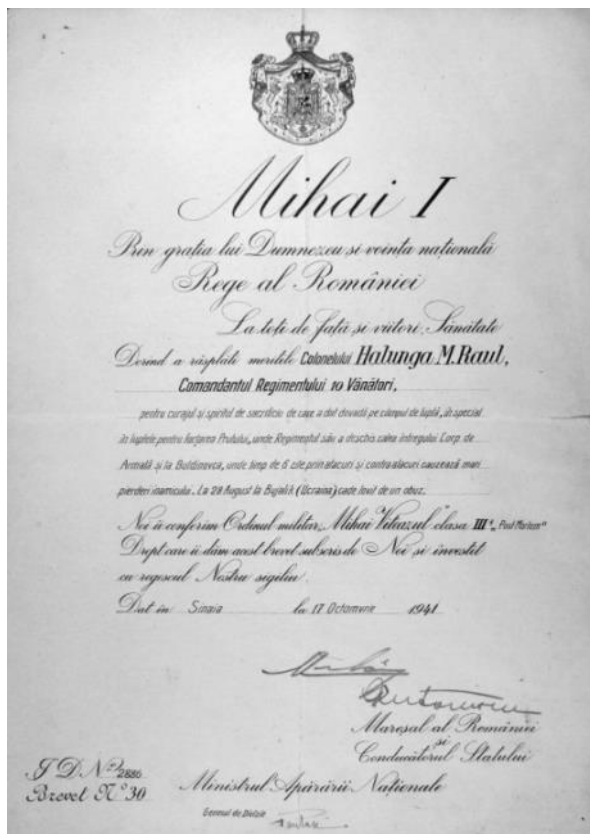
Nr. inv. 18118- Brevetul „Medalia Peleş” (1933)

Nr. inv. 18119- Brevetul - „Semnul onorific pentru serviciul militar de 25 de ani” (1935)

Nr. inv. 18120 – Brevet „Steaua României” în grad de ofițer (1940)

Nr. inv. 18121- Brevet al Ordinului „Mihai Viteazul”, cl. III-a, post-mortem (1941)

Nr. inv. 18122 – Maiorul Raoul Halunga;

Nr. inv. 18124 - Brevetul Ordinului „Sfântului Mormânt” (1931)

Nr. inv. 20653 - Regina Maria, principesa Ileana și câțiva militari între care și Raoul Halunga

Nr. inv. 20654 - Voievodul Mihai la Predeal, 9 ianuarie 1934

Nr. inv. 20655- Voievodul Mihai la masă, Predeal, 11 ianuarie 1932.

Nr. inv. 20656- Carol al II-lea și un grup de ofițeri, 31 ianuarie 1932, Predeal.

Nr. inv. 20659- Slujbă religioasă pentru Ziua Eroilor, 8 mai 1932, Predeal.

Nr. inv. 206660 – Ceremonie la Predeal, 10 mai 1932.

Nr. inv. 20661 - Mihai I însoțit de un grup, între care și Raoul Halunga.

Nr. inv. 20662 - Grup de ofițeri la Predeal, 20 octombrie 1932.

Nr. inv. 20663 – Căpitanul Raoul Halunga, 24 ianuarie 1933.

Nr. inv. 20664 - Carol II, Mihai I și un grup de ofițeri la Predeal, 28 ianuarie 1933.

Nr. inv. 20665 - Mihai I cu un grup de ofițeri, Predeal.

Nr. inv. 20666 - Mihai I la Predeal, 1933.

Nr. inv. 20667 - Raoul Halunga la Predeal, de Ziua Eroilor, 1933.

Nr. inv. 20668 - Grup de ofițeri la Predeal.

Nr. inv. 20669- Ofițeri și personalități politice, București, 1928.